

<http://www.facebook.com/AHDOOT.IL>

גילויי ערבות הדדית – חוסנו של עם

הגדרה:

ערבות הדדית היא פעולת תמיכה או עזרה שמתבצעת בין שני גורמים, כאשר האחד עוזר לשני. הערבות יכולה להתרחש בין יחידים או בקבוצה. בשיעור זו נעסוק בערבות ההדדית, ששררה בעם ישראל במאה ה 19 .

ערבות הדדית היא אחד מערכי היסוד של העם היהודי. '[כל ישראל ערבים זה לזה](#)' הוא ביטוי שטבעו [חז"ל](#). הביטוי מציין את הסולידריות בין יהודים ואחריותו של כל יהודי לשלמו ורווחתו של חברו. בראיה היסטורית ניתן לציין אירועים ומעשים רבים אשר ביטאו את הסולידריות ההדדית בין היהודים. גם כאשר קיבלו היהודים באירופה את [האמנציפציה](#) ויהודים רבים השתדלו להשתלב בחברה ובתרבות של מדינתם לא חדלו אלה לסייע לאחיהם בשעת מצוקה וזאת מבלי להתחשב במרחק הגאוגרפי או באזרחותם השונה.

[בספר הלימוד פרק יט](#) ניתן לקרוא על גילויי ערבות הדדית בין יהודים, על העזרה של יחידים וקהילות ליהודים הנמצאים במצוקה במדינות אחרות .

שאלה לדיון:

גילויי הערבות ההדדית התקיימו הן ע"י אישים פרטיים אך גם ע"י ארגונים. מדוע לדעתכם, בחרו אותם אנשים לסייע ליהודים שאינם מכירים?

על מנת לענות על השאלה המוצגת כאן נלמד קודם על דרכי הסיוע של משה מונטיפיורי וארגון כ"יח לעם היהודי במאה ה-19.

<http://www.ha-zohar.info/?p=9198>

משה מונטיפיורי ופעילותו למען יהודים:

על פעילותו של משה מונטיפיורי ועזרתו ליהודים ניתן ללמוד ממקורות המידע הבאים:

- ספר הלימוד פרק יט .
- מאמר של יוחאי בן-גדליה "נשות האסירים מדמשק" בתוך סגולה 12 (2011), עמ' 77-76.
- השיר "השר מונטיפיורי" אשר כתב חיים חפר ושר יהורם גאון. מצורפים לכאן שני קישורים ובהם ביצוע השיר ומילות השיר. השיר מביע את ההערכה העצומה שחש העם היהודי כלפי פעילותו ועזרתו של השר משה מונטיפיורי.

משימה:

כתבו מכתב תודה מאת נשות דמשק לשר משה מונטיפיורי על עזרתו הרבה בפרשת עלילת הדם,

המכתב יכול להיכתב כמכתב אישי או כמכתב רשמי על פי בחירתכם

<http://www.tapuz.co.il/blog/net/viewentry.aspx?entryId=766574>

היעזרו בהנחיות הבאות:

החלקים הקבועים בכל מכתב הם -

- הפנייה והברכה בתחילת המכתב .

- תאריך כתיבת המכתב ולעתים גם המקום שבו הוא נכתב .
- גוף המכתב המכיל לעתים קרובות פתיחה וסיום.
- חתימה וברכה בסוף המכתב .

קישור ובו דף מידע העוסק בסוגת המכתב, ומפרט את המאפיינים הלשוניים

של המכתב .

<http://www.orianit.edu-negev.gov.il/argov/cp/homepage/60.htm>

ארגון כ"ח, "כל ישראל חברים", ופעילותו למען יהודים.

קראו את קטע המקור "מטרות כ"ח 1896" בספר הלימוד ע"מ 246 והשלימו את הטבלה תוך התייחסות לתחומי הפעילות של ארגון כ"ח

מצורף לכאן דף ובו מידע לגבי תחומי חיים.

תחומי חיים / היבט	המטרות של ארגון כ"ח

לשורש ע. ר. ב. יש שלוש משמעויות:

א. טעים ומתוק - ערב לחיך.

ב. מחובר - מעורב זה עם זה.

ג. אחראי - ערב כלפי האחר.

הביטוי "כל ישראל ערבים זה לזה" מחבר בין שלושת המשמעויות של שורש המילה.

נחזור לשאלה שהצגנו בתחילת השיעור :

גילויי הערבות ההדדית התקיימו הן ע"י אישים פרטיים אך גם ע"י ארגונים, מדוע לדעתכם, בחרו אותם אנשים לסייע ליהודים שאינם מכירים?

ענו על השאלה תוך התייחסות למקור שורש המילה ערבות (ע.ר.ב.).

שאלות מנחות:

- מדוע הערבות ההדדית **ערבה לחיד**, כיצד תורמת הערבות ההדדית לנותן ?
 - כיצד הערבות ההדדית תורמת **לחיבור** בין כל חלקי העם היהודי ?
 - כיצד הערבות ההדדית תורמת לתחושת **האחריות** והאכפתיות של הנותן ?
- התייחס בתשובתך לפעילותו של השר משה מונטיפיורי ולפעילות של ארגון כ"ח .

לסיום נשמע ביחד את השיר כל ישראל ערבים זה לזה

כל ישראל ערבים זה לזה

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9B%D7%9C_%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C_%D7%A2%D7%A8%D7%91%D7%99%D7%9D_%D7%96%D7%94_%D7%9C%D7%96%D7%94

חז"ל

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%97%D7%96%22%D7%9C>

אמנציפציה

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%9E%D7%A0%D7%A6%D7%99%D7%A4%D7%A6%D7%99%D7%94>

ספר הלימוד פרק יט

<http://www.school.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=93660278&sSelectedTab=tdBookInfo#245.1519.4.fitwidth>

משה מונטיפיורי – שר יהורם גאון

ביצוע

<http://www.youtube.com/watch?v=BxkXjEUyssc>

מילים

<http://shironet.mako.co.il/artist?type=lyrics&lang=1&prfid=465&wrkid=1273>

עלילת הדם בדמשק

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A2%D7%9C%D7%99%D7%9C%D7%AA_%D7%93%D7%9E%D7%A9%D7%A7

נשות האסירים מדמשק

<http://cahjp.huji.ac.il/sites/default/files/Segula%2012%20YBG.pdf>

מאפיינים לשוניים של המכתב .

<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=13743>

קטע מקור כיח

<http://www.school.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=93660278&sSelectedTab=tdBookInfo#248.123.4.fitwidth>

השיר כל ישראל

<http://www.youtube.com/watch?v=RHolJh7C6uM&feature=plcp>

תחומי חיים

תחום פוליטי – מתאר את פעולות האדם שקשורות ליחסים בין האזרח לממשלה או לשלטון, ליחסים בין מדינה למדינה.

לדוגמא: הכרזת מלחמה או שלום, שליחות שגרירים, הטלת מיסים, ובחירות קשורים לתחום הפוליטי.

תחום צבאי – מתאר את פעולות האדם שקשורות לענייני צבא וביטחון.
למשל: אימונים צבאים, מלחמות, פיגועים.

תחום כלכלי – מתאר את פעולות האדם שעוסקות בענייני כסף, מסחר, תעשייה, חקלאות, אוצרות טבע, בורסה, עבודה, עליית מחירים, קניה ומכירה.

תחום תרבותי – מתאר את פעולות האדם הקשורות לבידור, קולנוע, מחול, אומנות, אופנה, מוסיקה ועוד.

תחום לימודי – מתאר את פעולות האדם הקשורות בחינוך והשכלה, למשל: בתי ספר, אוניברסיטה, מדע, ספריות ועוד.

תחום חברתי – מתאר את פעולות האדם הקשורות למעמד שלו בחברה. וגם לזכויות ולחובות שיש לכל אחד בתוך החברה. יחסים בין קבוצות בחברה, עבדות וחופש ועוד.

תחום דתי – מתאר את פעולות האדם הקשורות לאמונתו ומצוותיו.
למשל: מקומות קדושים לדתות השונות, בתי כנסת, מסגדים, כנסיות ועוד.

תחום לאומי – מתאר את פעולות האדם הקשורות לעם שלו. למשל: הקשר שלו למולדת, ההשקעה של האדם במדינה, המאבק של עם על מדינה משלו.

תחום דמוגרפי – מתאר את השינויים שחלים אצל אנשים שעוברים ממוקום למקום וגם גידול של אוכלוסייה והתמעטות של אוכלוסייה.

[חזר](#)